

KESKKONNAAMET

Indrek Sirp
Kaitseministeerium
info@kaitseministeerium.ee

Teie 02.10.2024 nr 12-1/24/384

Meie 15.11.2024 nr 6-5/24/1059-8

**Ettepanekud kaitsetööstuspargi riigi
eriplaneeringu asukoha eelvaliku
lähteseisukohtade ja mõjude hindamise
programmi kohta**

Austatud Indrek Sirp

Teavitasite Keskkonnaametit kaitsetööstuspargi riigi eriplaneeringu (REP) asukoha eelvaliku lähteseisukohtade ja mõjude hindamise (sh keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH)) programmi (LS ja programm) avaliku väljapaneku ja avalike arutelude toimumisest võimalusega esitada kirjalikke arvamusi ning ettepanekuid LS ja programmi kohta.

Keskkonnaamet esitab järgmised ettepanekud avalikustatud LS ja programmi kohta:

1. LS ja programmis (sissejuhatus, ptk-d 1, 4, 6) on kirjutatud, et Kaitseministeeriumi kui planeeringu koostamise korraldaja kavatsus on REP kehtestada asukoha eelvaliku alusel vastavalt planeerimisseaduse (PlanS) § 27¹ lg-le 1 ja seepärast lahendatakse REP-i asukoha eelvaliku etapis kõik asjakohased PlanS § 126 lg 1 kohased ülesanded. Kavas on loobuda REP-i teisest etapist ehk detailsest lahendusest, millest tulenevalt REP-i asukoha eelvaliku KSH aruanne koostatakse detailsusastmes, mis võimaldaks valitud alal planeeringu elluviimist projekteerimistingimuste alusel. Siiski on ka kirjas, et kui planeerimismenetluses ei ole võimalik detailse lahenduse koostamisest loobuda, koostatakse pärast asukoha eelvaliku otsuse ja mõjude hindamist, sh KSH esimese etapi aruande vastuvõtmist, REP-i detailne lahendus asukoha eelvaliku etapis valituks osutunud tööstuspargi asukohale.

Märgime, et PlanS § 27¹ annab võimaluse REP-i kehtestamiseks asukoha eelvaliku otsuse alusel ning annab eeldused, mis selle menetluse rakendamiseks peavad olema täidetud. Sellest tulenevalt palume lisada LS ja programmi täpsustus, et REP-i võib mh kehtestada juhul, kui seda lubab Natura 2000 võrgustiku ala kaitsekord ning REP-i kehtestaja on veendunud, et kavandatav tegevus ei mõjuta ebasoodsalt selle Natura 2000 võrgustiku ala terviklikkust ega kaitse-eesmärki (keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 45 lg 2). See kehtib olenemata sellest, kas REP-i koostamisel läbitakse ka detailse lahenduse etapp või mitte. Ehk, kui otsustatakse loobuda detailse lahenduse etapist, siis peab REP-i asukoha eelvaliku etapis läbiviidav KSH koos Natura hindamisega vastama kõikidele nõuetele ehk andma ka vastuse, kas ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku alade kaitse-eesmärkidele on

välistatud või mitte. Samuti peavad REP-i kehtestamiseks olema ka muud keskkonnamõjud (lisaks Natura 2000 võrgustiku aladele) hinnatud täpsusastmes, mis võimaldab planeeringu kehtestamisel teha järeldusi olulise negatiivse keskkonnamõju osas¹.

2. LS ja programmi ptk-i 4 kohaselt: „REPi kehtestamisel peab olema võimalik projekteerimistingimused anda nii tööstuspargi baastaristule kui tööstuspargis tegutsevate ettevõtete tootmisehitistele. Kui tööstuspargis tegutseva ettevõtte tootmisprotsessi ja -ehitiste kohta ei ole REPi koostamise käigus piisavalt infot, siis antakse selle ettevõtte ehitistele projekteerimistingimused eraldi. Kui mõne ettevõtte puhul (näiteks A-kategooria ettevõtte, mille puhul keskkonnamõju hindamine (edaspidi KMH) on KeHJS § 3 lg 1 p 1 järgi kohustuslik) ei ole võimalik ilma keskkonnamõju hindamata projekteerimistingimusi anda, siis pannakse projekteerimistingimustesse nõue, et ehitusprojektile tuleb teha KMH.“

Juhime tähelepanu, et KeHJS-i §-de 3 ja 11 kohaselt KMH algatatakse ning tehakse mõne tegevusloa taotluse menetlemise käigus. KeHJS § 26¹ võimaldab KMH-d teha ka enne tegevuslubade taotluste esitamist (nt projekteerimise käigus), mis võib olla vajadusel mõistlik, kuid KeHJS-i kohaselt saab see toimuda üksnes arendaja vaba tahte alusel. Seega, projekteerimistingimustega ei ole võimalik seada LS ja programmis nimetatud nõuet. Palume LS ja programm üle vaadata ja korrigeerida lähtuvalt KeHJS-i regulatsioonist ning sellega arvestada REP-i koostamisel.

3. LS ja programmi ptk-s 4 on öeldud, et potentsiaalselt mõjutatav keskkond (st mõjutatavad keskkonnaelemendid, võimaliku mõju vastuvõtjad) on kirjeldatud eelvalikualade kaupa ptk-s 5.2. Alade juures on kirjeldatud lähimaid kaitstavaid alasid, Natura 2000 võrgustiku alasid jms. Samas ei tule LS ja programmist ning selle lisadest välja, kui kaugele kavandatava tegevuse eeldatavad mõjud (nt mürahäiring, kuivenduse mõju jne) võivad ulatuda ja seetõttu ei ole selge, millises raadiuses tuleb mõju üldse hinnata ning kas LS ja programmis on nimetatud nt kõik kaitstavad alad, millele on vajalik REP-i ja selle mõju hindamise (sh KSH) raames mõju analüüsida. Ei ole ka selge, kas mõjusid hinnatakse kõikidele eelvalikualade juures nimetatud kaitstavatele aladele ja liikidele või mitte.

LS ja programmi lk 16 on kirjas: „Tulenevalt käesolevas REPis ja KSHs kasutatud metoodikast on strateegilise planeerimisdokumendi elluviimisega eeldatavalt kaasnev oluline keskkonnamõju valdavas osas välistatud juba käesoleva (programmi) etapiga – nagu eespool selgitatud on käesolevas etapis läbi viidud esialgne analüüs lähtuvalt loodus- ja inimkeskkonna piirangutest. See analüüs sisaldab juba oluliste kaitstavate keskkonnaväärtuste (kaitsealad, liigid jne) välistamist ning ka piisavaid puhveralasid, seda nii loodusväärtustest kui ka inimasustusest, vältimaks häiringute olulist mõju inimese tervisele (vt täpsemalt sobivate eelvalikualade täpsustamine – ptk 5.1).“

Nõustume, et eelvalikualasid kitsendati oluliste kaitstavate loodusväärtustega (kaitsealad, hoiualad, I ja II kaitsekategooria liikide elupaigad) kattuvate alade väljajätmisega eelvalikualadest, kuid kuna pole selge tegelike mõjude ulatus, siis ei ole korrektne programmi etapis öelda, et oluline keskkonnamõju on juba välistatud. Tõenäoliselt on juba praeguses etapis teada (eeldatavalt) kaasnevate häiringute (nt

¹ Vt elektrituruseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (696 SE) II lugemisel esitatud muudatusettepanekute loetelu, muudatusettepaneku 20.3 selgitused: [Eelnõu - Riigikogu](#) Kuigi planeerimisseaduse § 27¹ muudeti chitusseadustiku ja teiste seaduste muutmise seadusega (taastuvenergia kasutuselevõtu kiirendamine), jõust 21.06.2024, siis sellega eelnimetatud põhimõtet ei muudetud.

müra) võimalik ulatus ning saab välja tuua raadiuse, mille ulatuses on vajalik mõjusid hinnata.

Toome ka välja, et LS ja programmi lisades olevate linnustiku ja loomastiku uuringu lähteülesannete kohaselt on uuringud kavas teha eelvalikualade piires ning vajadusel tundlike liikide osas mõjualas. Taimestiku uuring on kavas teha eelvalikuala piires. Kuna tegemist on andmete koondamisega ning tegevusel on eeldatavalt mõju eelvalikualast väljaspool (müra, võimalikud ligipääsuteed ja elektriliitumised, osadel aladel kuivendus), on vaja koondada andmed ja hinnata mõju ka eelvalikualast väljaspool, s.o olulise mõjuala piires.

Lähtudes eelnevast palume LS ja programmis ning selle lisades välja tuua iga hinnatava alateema või mõju kaupa, milline on mõjuala ulatus ning kui suurel alal uuringuid tehakse ja mõju hinnatakse.

4. LS ja programmi ptk-s 4 on kirjutatud, et kõik REP-i asukoha eelvaliku etapis tehtavad uuringud (loomastik, linnustik, taimestik, Pärnu linna eelvalikualade arheoloogiline eeluuring) koostatakse olemasoleva andmestiku baasil. Samuti on LS ja programmi lisades olevates uuringute lähteülesannetes/kavades märgitud, et uuringud koostatakse olemasoleva andmestiku baasil n-ö eksperthinnangu vormis ja see annab sisendi REP-i asukohavaliku protsessi, mõjude hindamisse, vajadusel kavandatakse leevendavaid meetmeid ning kaardistatakse riskid. Lisaks on lähteülesannetes öeldud, et uuringud viiakse läbi kameraalselt kaardimaterjalide ja andmebaaside põhjal, milles kaardistatakse leiukohad ja väärtused, mida kaitsetööstuspargi rajamine võib eeldatavalt mõjutada ja analüüsitakse neid.

Antud juhul on tegu suuresti andmete koondamisega (eeldatavalt koos analüüsiga). Märgime, et REP-i mõjude hindamisel tuleb analüüsida, kas olemasolev teave on piisav REP-i mõjude hindamiseks ja vajadusel tuleb teha lisauuringud koos välitöödega, mis võimaldab REP-i koostamisel ning kehtestamisel teha asjakohase teabe alusel järeldusi REP-i elluviimisega kaasneva olulise keskkonnamõju osas. Samuti saab REP-ga vajadusel näha ette tingimused järgnevateks faasideks, nt tegevusloa etapiks. Seega, LS ja programmis viidatud riskide hindamisel tuleb erilist tähelepanu pöörata andmete piisavuse hindamisele ja potentsiaalsete (seni leidmata) looduskaitseliste väärtuste jm prognoosimisele, mille alusel saab hinnata väliuuringute läbiviimise vajadust. Palume sellega arvestada REP-i koostamisel ja mõjude hindamisel ning LS ja programmi koostamisel.

5. LS ja programmi lk 12 toodud võrdluskriteeriumite loetelu tuleb täpsustada, lisades sinna nt mõju linnustikule.
6. LS ja programmi alaptk-st 5.2.2 ei selgu, kas Pärnu 2 ala puhul planeeritakse hinnata mõju Lindi looduskaitsealale, Pottsepa must-toonekure püsielupaigale ja planeeritavale Pottsepa kassikaku püsielupaigale. Palume see välja tuua.
7. LS ja programmi alaptk-s 5.2.3 on kirjutatud, et: „Natura 2000 rahvusvahelise kaitsealade võrgustikust on lähimaks Mustjärve raba loodusala (kattub eelpool välja toodud Mustjärve raba hoiualaga)“. Märgime, et lisaks nimetatud hoiualale jääb Mustjärve raba loodusalale ja piirneb Piirsalu eelvalikualaga Annamõisa metsise püsielupaik, mis tuleb samas alapeatükis nimetada ja mõju hindamisel arvestada.
8. LS ja programmi ptk-s 2 on antud REP-ga kavandatava tegevuse kirjeldus, millest järeldub, et lisandub ka mürahäiring. Oleme seisukohal, et müra ja teiste häiringute

mõju tuleb Piirsalu eelvalikuala lähistel kindlasti hinnata ka Mustjärve raba tetredele (vajalik müra modelleerimine). Palume LS ja programmi alaptk-s 5.2.3 täiendada.

9. LS ja programmi alaptk 5.2.3. Piirsalu eelvalikualast on praeguseks metsise mänguala välja lõigatud, kuid tegevus on planeeritud kohe vahetult mänguala kõrvale liigi elupaigaga kattuvale alale. Lisaks on läheduses lasketiir ja metsise elupaigast kirdes liivakarjäär, kus soovitakse kaevandamisala laiendada kuni metsise püsielupaiga piirini. Piirsalu eelvalikuala kõrval olev metsise mäng on piirkonnas kõige esinduslikum.

Lk 17 allmärkuses nr 11 on kirjas: „Kaitstavate liikide EELISes registreeritud leiukohtadest olid välistavaks kriteeriumiteks I ja II kaitsekategooria liikide leiukohad, v.a metsise leiukoht Piirsalu planeeringualal (KLO9102172), vt selgitust ptk 5.2.3. III kaitsekategooria liikide leiukohti välistava kriteeriumina ei arvestatud.“ Alaptk-s (lk 23) on kirjas, et Piirsalu eelvalikualale „ulatub erandina siiski II kaitsekategooria linnuliigi, metsise, leiukoht, mida asukoha eelvaliku käigus konkreetses asukohas ei käsitletud välistava kriteeriumina“ ja selle kohta on allmärkus „Keskkonnaameti metsise eksperdi, Agu Leivitsaga, koosoleku (30.08.2024) tulem“.

Keskkonnaamet on seisukohal, et piirkonna kõige esinduslikum metsisemängu häiritakse oluliselt, sest liigile sobiv ala on seal väga piiratud ja hüvitusala leidmine ei ole tõenäoline. Kui Piirsalus kaitsetööstuspargi planeerimisega soovitakse edasi liikuda, tuleb koostada hüvituskava ja leida hüvitamiseks sobivad alad. Hüvitada tuleb metsise asurkonna suurus (15 aasta jooksul mängus loendatud maksimaalne kukkede arv). Selle võimalikkust saab hinnata ja planeerida üksnes metsakanaliste ekspert, kel on liigiga praktiline kogemus ja on ka ise liigi teadusartiklite autor ja/või teadusuuringutes osalenud.

10. Teeme ettepaneku LS ja programmi lisas olevat linnustiku uuringu lähteülesannet/kava täiendada selliselt, et hinnatakse ka tööstuspargi kasutusaegset müra ja vibratsiooni mõju Pärnu ja Piirsalu alade puhul (eriti I ja II kaitsekategooria liikide puhul). Nt Pärnu 1 ala korral peab linnustiku uuringus olema käsitletud müra ja vibratsiooni mõju must-toonekurele ja kanakullile; Pärnu 2 ala korral kassikakule, must-toonekurele ja kanakullile.
11. LS ja programmi lisas olevast loomastiku uuringu lähteülesandest/kavast jääb ebaselgeks, milliseid liigirühmi käsitletakse. Kas arvestatud on ka kaitse all mitte olevate liikidega, sh ulukitega või mitte. Palume täpsustada. Dokumendis nimetatud andmebaasidest ei saa infot ulukite kohta, selleks tuleb suhelda kohalike jahiseltsidega.
12. LS ja programmi lisas olevas taimestiku uuringu lähteülesandes/kavas ei ole nimetatud rohevõrgustikku. Palume täpsustada, et kas seda on kavas analüüsida eraldi.
13. REP-i Pärnu alad asuvad maaparandussüsteemide maa-alal. Seega on sinna ehitamisel ilmselt vajalik nii maaparandussüsteemide rekonstrueerimine kui ka osaline ümberehitamine. Taimestiku uuringu käigus tuleb sellisel juhul anda hinnang ka kuivenduse mõjule REP-i alasid ümbritsevatele loodusväärtustele. Palume LS ja programmi selles osas täiendada.
14. LS ja programmi lisas olevates uuringute lähteülesannetes ei ole käsitletud seeni, sambraid, samblikke. Palume täiendada.
15. Märkime, et LS ja programmi lisas olevas linnustiku uuringu lähteülesande lõpus nimetatud eksperdid ei ole ornitoloogid. Eksperthinnang tuleb kindlasti koostada

pädeva liigieksperti poolt.

Eksperdi puhul eeldame vastava liigirühma bioloogia tundmist ja vaatluste kogemust. Eriti selleks, et hinnata mõjusid, vajadusel kavandada leevendavaid meetmeid ning kaardistada riskid. Liigieksperti saab nt lugeda pädevaks juhul, ekspert on varasemalt osalenud vähemalt ühes röövlindude teemalises uuringus viimasel kümnel aastal (kriteeriumiks aruande autorlus või kaasautorlus) või on ekspert autor (kaasautor) vähemalt ühes metsalindude teemalises eelretsenseeritud ajakirjas ilmunud teadusartiklis viimasel kümnel aastal. Eksperdi pädevusnõudeks võib samuti lugeda seda, kui on osaletud kolmes seires ja osalemist vastava liigi tööühmades. Metsise osas on vajalik vähemalt metsakanaliste eksperdi tase, et oleks võimekus hinnata mõjusid, vajadusel kavandada leevendavaid meetmeid ning kaardistada riskid, aga ka hinnata, kas on võimalik üldse kompenseerida tekkivat kahju Piirsalu metsise asurkonnale. Sama põhimõte kehtib ka teiste liigirühmade puhul.

Palume üle vaadata. Nt linnustiku uuringus peab olema kaasatud pädev(-ad) ornitoloog(-id), kes annab(-vad) hinnangu kassikaku, must-toonekure, kanakulli, metsakanaliste jt kohta. Eksperdid oleks otstarbekas kooskõlastada Keskkonnaametiga.

Sama märkus kehtib ka teiste liigirühmade korral.

16. Planeeringuala jääb mitmete veekogude kalda piirangu- ja ehituskeeluvööndisse. Kuigi looduskaitseaduse (LKS) § 38 lg 5¹ kohaselt ei laiene ehituskeeld kehtestatud REP-i alusel ehitatavale ehitistele, tuleb siiski hinnata kavandatava tegevuse mõju ka LKS § 34 sätestatud ranna ja kalda kaitse eesmärgile. Juhul, kui tegevusi kavandatakse ka veekogude veekaitsevööndis, siis tuleb mõju hinnata ka veeseaduse (VeeS) § 118 lg 1 sätestatud veekaitsevööndi eesmärgile. Oluline ebasoodne mõju veekogudele tuleb välistada. Vajadusel tuleb kavandada ebasoodsat keskkonnamõju leevendavaid meetmeid. Palume sellega arvestada LS ja programmis.
17. LS ja programmi ptk-i 1 kohaselt: „Algamise otsuse järgi peab kaitsetööstuspark võimaldama vähemalt ühe A- või B-kategooria suurõnnetuse ohuga ettevõtte tootmisrajatist, mida tulenevalt sellest, et ettevõtetes käideldakse plahvatusohtlikke aineid, käsitletakse olulise ruumilise mõjuga ehitisena.“

Ptk-s 4 järgi: „Lõhkeainetehase puhul tuleb arvestada võimalike täiendavate alamkriteeriumitega nt tehnilise teostatavuse puhul piisava hulga vee ja energia kättesaadavus ja looduseskeskkonna puhul jäätmete puhastamine ja puhastatud vee loodusesse tagasi laskmine.“ ja „Lõhkeaine tootmiseks sobivaima asukoha eelvaliku käigus arvestatakse, et lõhkeaine tootmiseks kulub tõenäoliselt rohkem vett ja energiat kui laskemoona tootmiseks. Seega on lõhkeaine tootmise keskkonnamõju eeldatavalt suurem kui laskemoona tootmise oma, mis omakorda võib tähendada seda, et lõhkeainetehasele tuleb leida laskemoona tootmisest eraldiseisev asukoht.“

Lähtudes eelnevast lõhkeainetehase puhul on võrdluskriteeriumide juures (võimalike täiendavate alamkriteeriumite vajadusena) märgitud piisava hulga vee olemasolu ja jäätmete puhastamist ja puhastatud vee loodusesse tagasi laskmist. Palume täpsustada, kas sellega mõeldakse reovee puhastust ja heitvee, sh ohtlike ainete – keemiatööstus – suublasse juhtimist? Arvestama peab, et niipalju, kui võetakse vett, tekib ka reovett, mida on vaja puhastada ja suublasse juhtida. Tuleb arvestada ka suubla vastuvõtuvõimega. Kui suur hulk vett on piisav? Kas kasutatakse põhjavett või võetakse (osa) vett pinnaveekogust (nt karjääriveekogud)? Arvestada teiste piirkonna veetarbijatega.

Põhjaveevõtt eeldab põhjaveevarude uuringut. Piirsalu, Pärnu 1 ja Pärnu 2 eelvalikualadel ei ole kehtestatud põhjaveevarusid, Põhja-Kiviõli ja Aidu eelisarendusalade korral kinnitatud põhjaveevarud kehtisid kuni 2020. aastani. VeeS § 204 lg 1 kohaselt tuleb põhjaveevaru hinnata juhul, kui põhjaveehaarde või kehtestatud põhjaveevaruga ala veevõtt ühest põhjaveekihiest on suurem kui 500 kuupmeetrit ööpäevas. VeeS § 204 lg 2 sätestab, et põhjaveevaru võib hinnata ka juhul, kui põhjaveehaarde veevõtt ühest põhjaveekihiest on väiksem kui 500 kuupmeetrit ööpäevas ja selline veevõtt põhjustab või võib põhjustada põhjaveekihi vee liigvähendamist.

Heitvee puhastamisega, sh ohtlike ainete-, keemiatööstuse- suublasse juhtimisel tuleb arvestada mõju ka olemasolevale Aidu karjääri veespordikeskusele ning Põhja-Kiviõli ja Aidu piirkonnas sellega, et tegemist on kaitsmata põhjavee alaga. Piirsalus on esimene aluspõhjaline Ordoviitsiumi lubjakivimite põhjaveekiht nõrgalt kaitstud. Pärnu eelvalikualadel on Maa-ameti 1:400 000 geoloogilise baaskaardi alusel põhjavesi suhteliselt kaitstud. Lisaks on seotud karjääri tehisejärv Ojamaa jõega (VEE1068700), mille keemiline ja ökoloogiline seisund 2019. aasta seisuga on halb. Põhja-Kiviõli planeeritud piirkond asub Erra jõe (VEE1070200) valgatal (pinnaveekogumi kood 1070200_1), mille nii keemiline kui ökoloogiline seisund on hinnatud 2019. aastal halvaks.

Planeeritavate tegevuste (sealhulgas arvestades ka teede ja uute kraavide rajamist, olemasolevate kraavide ümberehitamist) mõju hindamisel pinnaveele tuleb välja tuua mõju ala veerežiimi muutusele ning seeläbi mõju lähedal asuvatele veekogudele. Samuti tuleb hinnata planeeritavate tegevuste mõju veekogude kvaliteedile. Vajalik on analüüsida keemiatööstusega seotud riske vooluveekogudele kui ka põhjaveele (üldisemalt veekeskkonnale). Vajadusel tuleb kavandada olulist keskkonnamõju leevendavaid meetmeid.

Samuti peab arvestama veemajanduskavas 2022–2027 määratud põhjaveekogumite ja pinnaveekogumite seisundiga, mis ei tohi planeeritavate tegevuste käigus halveneda:

- 1) Ordoviitsiumi-Kambriumi põhjaveekogum Lääne-Eestis (hea koondseisundiga);
- 2) Kambriumi-Vendi põhjaveekogum (hea, kuid ohustatud koondseisundiga);
- 3) Siluri-Ordoviitsiumi põhjaveekogum Devoni kihtide all Lääne-Eesti vesikonnas (hea koondseisundiga);
- 4) Kesk-Alam-Devoni põhjaveekogum Lääne-Eesti vesikonnas (hea koondseisundiga);
- 5) Ordoviitsiumi Ida-Viru põlevkivibasseini põhjaveekogum (halb koondseisund);
- 6) Kambriumi-Vendi Voronka põhjaveekogum (halb koondseisund);
- 7) Ordoviitsiumi-Kambriumi Virumaa põhjaveekogum Ida-Eesti vesikonnas (hea koondseisund);
- 8) Erra jõe pinnaveekogum (pinnaveekogumi kood 1070200_1, koondseisund halb);
- 9) Ojamaa jõe pinnaveekogum (pinnaveekogumi kood 1068700_1, koondseisund halb);
- 10) Piirsalu-Kõrtsioja pinnaveekogum kood 1102100_1, koondseisund hea);
- 11) Männiku jõe pinnaveekogum Männiku (pinnaveekogumi kood 1121400_1, koondseisund hea);
- 12) Piirsalu jõgi ja Männiku jõgi on kogu ulatuses kantud lõheliste kudemis- ja elupaikade nimistusse.

Palume eeltooduga arvestada LS ja programmis ning REP-i koostamisel.

18. Kuna praegu ei ole teada, milline on planeeritavate tegevuste reoveekäitlus, siis märgime, et veekogusse või pinnasesse juhitava vee saastenäitajad peavad vastama keskkonnaministri 08.11.2019 määruse nr 61 „Nõuded reovee puhastamise ning heit-, sademe-, kaevandus-, karjääri- ja jahutusvee suublasse juhtimise kohta, nõuetele vastavuse hindamise meetmed ning saasteainesisalduse piirväärtused“ (määrus nr 61) lisas 1 esitatud piirväärtustele või reovee puhastusastmetele sõltuvalt reoveekogumisala koormusest. Kui reoveekogumisala puudub, lähtutakse saastenäitajate piirväärtuste või puhastusastmete määramisel reoveekogumisala koormuse asemel reoveepuhasti koormusest ning reoveepuhasti koormuse puudumise korral saasteallika koormusest (määruse nr 61 § 5 lg 2 ja 3). Palume sellega arvestada.
19. Kuna praegu ei ole teavet, milline on planeeritaval alal (tööstused, laoplatsid, erihooned, suurõnnetuste ohuga ettevõtted) sademeveekäitlus, siis juhime tähelepanu, et sademevee ärajuhtimisel tuleb arvestada planeeritava tegevuse iseloomuga ja näha ette abinõud sademeveega uhutavate tahkete osakeste, naftasaaduste ning ohtlike ainete suublasse kandumise tõkestamiseks. Suublasse juhitud sademevesi peab vastama määruses nr 61 sätestatud sademevee saasteainesisalduse piirväärtustele (VeeS § 129 lg 4 ja 5). Heitvee ja sademevee juhtimiseks maaparandussüsteemi on vajalik Põllumajandus ja Toidumeti kooskõlastus maaparandusseaduse kohaselt (määruse nr 61 § 7 lg 4 ja § 8 lg 4). Palume sellega arvestada.
20. Palume REP-i koostamisel üle vaadata ja käsitleda ka keskkonnakaitselubade (nt keskkonnakompleksluba) taotlemise vajadust (A- või B-kategooria suurõnnetuse ohuga ettevõtte), et sellega arvestada.
21. REP-iga kavandatakse mh tööstust, kuid LS ja programmis ei ole käsitletud mõju välisõhule (saasteainete levik, müra). Ka ei sisalda LS ja programmis (lk 12) toodud võrdluskriteeriumid välisõhu valdkonna keskkonnariske. Samas on LS ja programmi lk 3–4 kohaselt kavas REP-i koostamisse ja mõju hindamisse kaasata müra ning välisõhu ekspert. Samuti ei ole esitatud põhjendus, miks ei ole puudutatud keskkonnamõju välisõhule. Küll võib LS ja programmi ptk-s 2 kavandatava tegevuse kirjeldusest järeldada, et lisandub mürahäiring. Sellest tulenevalt peame vajalikuks LS ja programmi lisada ka REP-iga planeeritava tegevuse võimalik mõju välisõhule (saasteainete levik, müra) või tuua põhjendus, miks seda ei ole vaja.
22. Pärnu linnas asuvale planeeringualale jääb Kivimäe maardla (taotletav Kivimäe III kruusakarjäär), kuid see jääb eelvalikualast välja. Eelvalikualaga piirneb otseselt Kivimäe ja Kivimäe II kruusakarjäärid. Maapõueseaduse (MaaPS) § 15 lg 1 p 1 kohaselt on maapõue seisundit ja kasutamist mõjutavaks tegevuseks vajalik Kliimaministeeriumi või Vabariigi Valitsuse volitatud asutuse luba. Luba tuleb taotleda muu hulgas, kui maardlal soovitakse teha maapõue seisundit ja kasutamist mõjutavat tegevust, milleks on vajalik esitada ehitusteatis või saada ehitusluba, muu luba või muu haldusakt. MaaPS § 14 lg 2 kohaselt võib Kliimaministeerium või Vabariigi Valitsuse volitatud asutus lubada maapõue seisundit ja kasutamist mõjutavat tegevust üksnes juhul, kui kavandatav tegevus: 1) ei halvenda maavara kaevandamisväärsena säilimise või maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda; 2) halvendab maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda, kuid tegevus ei ole püsiva iseloomuga või 3) halvendab maavara kaevandamisväärsena säilimise või maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda, kuid tegemist on ülekaaluka avaliku huviga ehitisega, sealhulgas tehnovõrgu, rajatise või ehitusseadustiku tähenduses riigikaitselise ehitise ehitamisega, mille jaoks ei ole mõistlikku alternatiivset asukohta, või tegemist on elektrituruseaduse tähenduses taastuvat energiaallikat kasutava elektrienergia tootmiseseadme ja seonduva taristu ehitamisega.

Samuti piirneb Pärnu planeeringuala Potsepa liivamaardlaga, milles on OÜ-le Eesti Killustik kuuluvad kehtivad kaevandamisload Potsepa liivakarjäär, Potsepa II kruusakarjäär ja Potsepa III liivakarjäär.

Lähtudes eelnevast palume REP-i koostamisel kirjeldada, kas ja kuidas mõjutab planeeritav tegevus taotletavat ala (Kivimäe III kruusakarjäär) ja juba kehtiva kaevandamisloaga (Kivimäe ja Kivimäe II kruusakarjäär, Potsepa liivakarjäär, Potsepa II kruusakarjäär ja Potsepa III liivakarjäär) alasid. REP-i koostamisse kaasata kaevandamislubade omanik ja uue loa taotleja (Dozerland OÜ ja OÜ Eesti Killustik).

Pärnu planeeringualal on kajastamata taotletav Kivimäe V uuringuruum. Palume REP-i koostamisel kirjeldada, kas ja kuidas mõjutab planeeritav tegevus taotletavas uuringuruumis geoloogiliste uuringute läbiviimist ning edaspidi kaevandamisvõimalusi. Samuti palume REP-i koostamisse kaasata Kivimäe V uuringuruumi geoloogilise uuringu loa taotleja KMG OÜ.

23. Ida-Viru maakonnas Põhja-Kiviõli eelvalikualal jääb planeeringualale Põhja-Kiviõli põlevkivikarjäär (keskkonnaluba nr KMIN-045 kehtivusajaga kuni 18.07.2028).

Ühtlasi märgime, et on tõenäoline, et loa omaja KIVIÕLI KEEMIATÖÖSTUSE OÜ võib avaldada soovi loa pikendamiseks (ametlikku taotlust ei ole veel tulnud). Loa pikendamisel võib tööstuspargi rajamine lükkuda määramata kaugusesse, kuna enne tööstuspargi rajamist tuleb antud ala korrastada, korrastatuks tunnistada ning riigile tagastada. Korrastamisprojekti kohaselt on karjäär kavandatud korrastada metsamaaks ja tehisveekoguks. Selgitame, et kui planeeritava tegevusega on soov ala korrastada mõneks muuks otstarbeks (nt tööstuspargi rajamiseks ettevalmistuste tegemiseks), on vaja kaevandamise luba korrastamissuuna osas muuta ja samuti korrigeerida karjäärile väljastatud korrastamistingimusi ning kaevandatud ala korrastamise projekti. Ei ole garanteeritud, et see kõik toimub loa kehtivusaja raamides ning ei ole teada, kui pikaks ajaks soovitakse loa kehtivust pikendada.

Põhja-Kiviõli karjäär külgneb Põhja-Kiviõli II põlevkivikarjääriga (luba nr KMIN-105, loa omaja Kiviõli Keemiatööstuse OÜ, luba kehtiv kuni 27.01.2036). REP-i ja mõju hindamise käigus tuleb hinnata planeeritava tööstuspargi ja Põhja-Kiviõli II karjääri kumulatiivset mõju.

Põhja-Kiviõli II karjäärist väljapumbatud vesi juhitakse alalt minema läbi Põhja-Kiviõli karjääri kraavide, mis jääb tõenäoliselt toimuma ka peale Põhja-Kiviõli ala korrastatuks tunnistamist. Seega, Põhja-Kiviõli II karjäär jääb peale Põhja-Kiviõli karjääri korrastamist jätkuvalt sõltuma antud alast ning sinna rajatud kraavidest. Peale kaevandamistegevuse lõppu Põhja-Kiviõli II karjääris lõpetatakse vee ära juhtimine. See toob kaasa veetaseme tõusu nii Põhja-Kiviõli II alal kui ka Põhja-Kiviõli alal. Antud asjaolu võib oluliselt mõjutada tööstuspargi toimimist ning neil võib tulevikus tekkida täiendav vajadus vee ärajuhtimiseks, kui karjäärid on oma tegevuse lõpetanud.

Palume eelnimetatuga arvestada LS ja programmis ning REP-i koostamise protsessi kaasata KIVIÕLI KEEMIATÖÖSTUSE OÜ.

24. LS ja programmi ptk-st 5 puudub kumulatiivsete mõjude ehk kuhjuvate mõjude hindamise osa. Teeme ettepaneku see LS ja programmi ptk-i 5 lisada. Mõju kumulatiivsust tuleb kindlasti hinnata nt arvestades mõjualale jäävaid karjääre (nt Kivimäe, Põhja-Kiviõli, Potsepa maardlate karjäärid) ning Keskkonnaametis

menetluses olevat Kivimäe III kruusakarjääri ja Kaitseliidu lasketiire jne.

25. Teeme selguse huvides ettepaneku ühtlustada LS ja programmi tekstis terminite „ala“, „planeeringuala“ ja „eelvalikuala“ kasutust, kuna praegu ei ole see järjepidev ja võib tekitada segadust (nt lk 19, 20, 22 jne).
26. LS ja programmi tabeli 2 kohaselt on REP-i asukoha eelvaliku etapis ekspertarvamuste (uuringute) läbiviimine, eelvalikualade võrdlemine, asukoha eelvaliku otsuse eelnõu ja KSH aruande koostamise ajakavaks jaanuar–märts 2025. Juhime tähelepanu, et lisaks olemasoleva andmestiku analüüsimisele võib tekkida vajadus väliuuringuteks. Näiteks lindude puhul peab see katma pesitsusperioodi ehk ajavahemiku märts–august (suurim rõhk mai–juuni). Palume sellega arvestada REP-i koostamisel ja mõjude hindamisel.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Helen Manguse
juhataja
keskkonnakorralduse büroo

Irma Pakkonen 5683 1311 (keskkonnakorraldus), irma.pakkonen@keskkonnaamet.ee
Meeli Kesküla 5345 4246 (looduskasutus), meeli.keskula@keskkonnaamet.ee
Pauli Saag 5353 8356 (looduskasutus), pauli.saag@keskkonnaamet.ee
Marko Mägi 5787 8730 (looduskasutus), marko.magi@keskkonnaamet.ee
Lauri Saapar 527 3872 (looduskasutus), lauri.saapar@keskkonnaamet.ee
Katrín Jürgens 523 8548 (loodushoid), katrin.jurgens@keskkonnaamet.ee
Reelika Lumi 5646 3909 (loodushoid), reelika.lumi@keskkonnaamet.ee
Rita Miller 5301 1496 (loodushoid), rita.miller@keskkonnaamet.ee
Liisu Aulik 5692 4060 (loodushoid), liisu.aulik@keskkonnaamet.ee
Kirsi Loide 5682 2032 (looduskaitse planeerimine), kirsi.loide@keskkonnaamet.ee
Elle Puurmann 517 4811 (looduskaitse planeerimine), elle.puurmann@keskkonnaamet.ee
Christina Vohla 5690 8272 (vesi), christina.vohla@keskkonnaamet.ee
Anna-Maria Vassiljev 5305 2863 (vesi), anna-maria.vassiljev@keskkonnaamet.ee
Heleene Voika 5699 7325 (vesi), heleene.voika@keskkonnaamet.ee
Merike Rosin 5447 0092 (maapõu), merike.rosin@keskkonnaamet.ee
Valdo Tohver 5323 8814 (maapõu), valdo.tohver@keskkonnaamet.ee
Dagmar Undrits 5377 9460 (välisõhk), dagmar.undrits@keskkonnaamet.ee